

Irodalom.

A magy. kir. földtani intézet évkönyve.

II. kötet III. füzet.

E füzet tartalma a következő:

„A budai márga.“ Hantken Miksától, és „Adalék a buda-kovácsii hegység másodkori és régibb harmadkori képződései puhány-faunájának ismeretéhez. dr. Hofmann Károlytól, 6 táblával. Pest, 1873.

Jahrbuch der k. k. geolog. Reichs-Anstalt.

1873. XXIII. Bd. Nr. 1. (Jänner, Februar, März.)

Tartalma a következő:

1. Ueber die Bedeutung von Tiefbohrungen in der Bergöhlzone Galiziens. Von F. Jul. Noth. (Mit Tafel I. u. II.)

2. Beiträge zur Kenntniss fossiler Binnenfaunen. Von Th. Fuchs. (Mit Taf. III. u. IV.)

Szerző új puhányfajokat ír le a Congeria-rétegek-ből és a szármát-emelet lerakódásaiból. Az e leíráshoz csatolt két táblán (III., IV.) az új fajok lerajzolva.

3. Geologische Darstellung der Gegend zwischen Carlstadt in Croatien und dem nördlichen Theil des Canals der Morlacc, mit besonderer Rücksicht auf die hydrografischen Verhältnisse jener Gegend und die Karstbildung im Allgemeinen, Von dr. E. Tietze.

4. Geologische Uebersichtskarte der österreichisch-ungarischen Monarchie. Von Fr. Ritt. v. Hauer. (Blatt VIII. Siebenbürgen.)

Mineralogische Mittheilungen

gesammelt von *Gustav Tschermak*.

Jahrgang 1873. Heft I. Mit Tafel I.

(Beilage zum Jahrbuch d. geol. R.-Anstalt.)

W. K. E. szóban levő füzet több általános és egy-néhány hazánkra nézve különös érdekekkel bíró közleményt tartalmaz.

1. dr. Drasche Richard: „Zur Kenntniss der Eruptivgesteine Steiermarks“, című értekezésében a stíriai hegységek eruptív közeteit ismerteti s ugyan e tárgyra vonatkozó föld-

tani-irodalmi adatokat tesz közzé. — Egy Videnáról, Rohitsch mellett, származó augit-andesit-példányon oly bastit-ikret talált, mely egy, eddig ezen ásványon nem észlelt ikertörvény szerint van öszszenöve.

dr. Doelter C.: „Ueber das Muttergestein der böhmischen Pyropen“ című értekezésében említi, miszerint Meronitz közelében pyropok egy agyagos conglomerátban fordulnak elő, mely azonkívül még más kőzeteket, névszerint granitot, granulitot, gneisst, csillámpalát, serpentint és opált zárt be. A két utóbbi sziklafaj pyropokat tartalmaz. Reuss és Hochstetter azon nézetnek hódolnak, miszerint a serpentin volna a pyropok anyakőzete, míg értekező azon kérdést vitatja, valjon a serpentin maga is már nem más kőzetekből eredt-e?

Pontosan kivitt vegyelemzések és helyes okoskodás útján értekező azon eredményhez jut, hogy a serpentin olivinből származott, s e szerint ez utóbbinak a pyropokat tartalmazó kőzetek is köszönnék létüket.

dr. Brezina Aristid: „Krystallographische Studien über Albit“, 1 táblával.

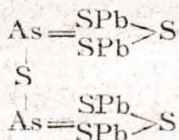
Értekező egy szép, Schmirnből Tirolban származó albit-ikret mér, mely a bavenoi ikertörvény szerint van alkotva. Ezen értekezés megírására szerzőt az indította mért hasonló ikreken eddig (021 és 021) egymásra függélyesnek, az utóbbi egyszersmind ikerlapnak tekintetett. Újabb mérésekből azonban kiderült, hogy az említett két sík egymásra nem függélyes, mi az ikertörvénynek újabb meghatározását tette szükségessé. Egy, a jegec-mértanra nézve igen érdekes számítás útján (021) síkot találja mint ikerlapot.

Ludwig E. tanár vegyműhelyében Sipöcz L. úr által véghez vitt vegyelemzéseket emelem ki.

Jordanit, Imfeld, Binnenthal-lelhelyről.

Ezen ásvány, minőleges elemzése szerint ként, ólmot, arsenit és antimont, de utóbbinak csak nyomát, tartalmazza. Fajsúlya 0.3927.

Miután értekező a menynyileges vegyelemzés menetét leírta, azon eredményhez jut, hogy a jordanit öszszetétele: $As_2 Pb_4 S_7$, mi a következő képlet által is fejezhető ki:

Bustamit Rézbányáról.

Egy barna, sugaras ásvány, melyet Pošepný úr gyűjtött.

Ezen ásvány összetételében teljesen a $Mn Ca Si_2 O_6$ képletnek felel meg.

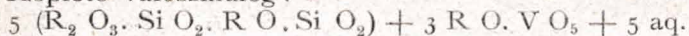
Továbbá csillám-elemzések, különféle vegyészekről, vannak a szóban forgó fületben tárgyalva, mely csillám-félék Keletindiából származnak.

Ludwig E.: „Ueber den Atakamit“ és Tschermak G.: „Ueber Atakamit.“

Az első értekezésben különös súly fektetetik ezen ásvány tömecs - képletére, melyet csak azon föltétel mellett tart helyesnek, midőn ezen testben a réz mint négyértékű elem vétetik tekintetbe.

Ezen értekezésből, úgy szólván, foly a második, mely különösen pseudomorphosisokkal, atakamit után foglalkozik. A már mult alkalommal említett ardennti nevű új ásvány bővebben van itt dr. A. Lasaulx által tárgyalva, melyből kitünik, hogy a vanadinsav ezen ásványnak jellemző alkatrésze. Jegecalakja: rhomb. Ki van emelve egyszersmind ezen ásványfaj közeli rokonsága ilvait-tal, melytől azonban mind mangan, mind vanadin tartalma által különbözik.

Képlete valószínűleg:

Végre kiemelem még, hogy Eggerth úr által a bécsi muzeum egy darab gneisst kapott, mely a tiroli Pfitscher Joch-ról származik, melyet Brezina A. közöl és melyen anatas és brookit találtatott. A fentebbi helyiségre nézve ezen két ásvány előfordulása új.

V e g y e s e k.

S F. *Cranstoun* a *Philos. Magaz.*-ben (44. 244. l.) néhány irlandi szénféseség vegyi összetételét ismerteti, még pedig egy az Antrim grófságból eredő lignitét (I) és két a Tyrone grófságból eredő szénféseségét (II. III.). Az elemzés eredménye a következő táblázatban van összeállítva:

	I.			II.			III.		
Széneny	47'30	47'08	48'01	73'31	76'05	78'09	73'38	77'58	79'07
Közeny	6'31	6'25	5'96	7'02	6'42	6'30	6'01	5'53	5'12
Élénny és légeny	31'49	30'45	30'64	13'77	12'93	10'35	3'44	2'77	2'01
Kén	—	—	—	1'06	1'45	1'05	2'03	2'11	1'91
Hamu	14'09	15'01	15'03	4'03	2'07	2'95	14'87	12'01	11'89
Összeség	99'19	98'79	99'64	99'19	98'92	98'74	99'73	100'00	100'00